

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 0 4 3 A 1 0 3 1 2

TÉLI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2. feladatlap

Irodalmi fogalmazás

Kedd, 2005. február 01. / 60 perc

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.
A feladatlap tartalmazza a művészi szöveget és a szövegalkotás szempontjait.
Mellékelve van hozzá egy darab üres lap a vázlatkészítéshez.*

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELÖLTEKNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót! Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg ezt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassa vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon!

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat.

A ceruzával megoldott feladatokat nulla (0) ponttal értékeljük.

Írott betűkkel írjon!

A feladatlap két szempontrendszer tartalmaz: egy irányított és egy szabadabb szövegértelmezést.

A kettő közül csak egyet válasszon!

Írjon olvashatóan! Az olvashatatlan írást és a zavaros javításokat nulla (0) ponttal értékeljük. Ügyeljen a nyelvhelyességre is!

Bízzon önmagában és képességeiben!

Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 3 üres.

ÜRES OLDAL

Figyelmesen olvassa el a szövegrészleteket, majd a kiválasztott címnek és szempontrendszernek megfelelően fogalmazza meg dolgozatát!

A) Móricz Zsigmond: Barbárok (részlet)

Aztán már egészen setét lett. Olyan hirtelen lett setét, mintha elfújták volna a gyertyát.

– Hát nem adod el?

– Mondtam.

– Erre a nagyobbik juhász vette a botját, s csendesen közelebb húzta magához, mintha fel akarna állani. A gazdajuhász meg se moccant, lesett, mint a komondor, de résen volt.

- Ez az utolsó szavad?

De más akkor a gazda ugrott is felfelé.

Egy, kettő, csattantak a botok. Előbb a két bot az egy boton, azután az egyik bot a gazda fején.

Az megtántorodott.

– Ezír gyüttetek?

Nem szólhatott többet, a két vadember ráhajtott, és egy perc alatt agyonra verték. Ott feküdt a juhász a földön, s még akkor is vágta egyet-egyet rajta.

A kisleány ott volt mellettük, s csak nézett. Olyan hirtelen esett a dolog, hogy meg se moccanhatott.

– Vedd le az apád szíjját – mondta neki a veres ember.

A fiú állott.

– Veszed le rögtön?

A gyerek halálsápadtan s az embereket szemmel tartva, odament az apjához, s annak a derekáról leoldotta a szíjat.

– Add ide.

A gyerek a szíjat felemelte, s nézte, hogy melyiknek adja oda. Csak nézett, s nem vette észre, hogy az egyik bot a levegőbe emelkedett, és fején érte. Olyan sújtást kapott, hogy abba a percbe leesett, s kiadta a lelkét.

A négy kutya, mintha nem értette volna a dolgot, csak most jött észbe. A két komondor nekiesett a másik kettőnek, s torkon kapta egymást és hempergett. Vérben és nyíva, ordítva.

A puli meg ráugrott a veres juhászra, s a lábába harapott. Az a botjával verte, s rúgta, míg agyon nem csaphatta.

A négy komondort látni se lehetett a sötétben. Azok kikészítették egymást.

A két ember állva, botra támaszkodva várta el, míg a kutyáik végeztek, s mikor azok véresen a sebeiket nyalogatva a közelbe jöttek, akkor azt mondta a veres juhász:

– Kaparjatok.

A két kutya hozzáfogott kaparni. Gödröt. De lassan ment.

Erre az emberek elővették a szamár hátáról a kurta nyelvű ásót, és segítettek nekik.

Hogy a gödör megvót, a kisebb juhász fogta a gyereket, beletette. De az ember mégis nagy vót.

– Ott a szíj.

Rákötötte a nyakára, avval húzta bele.

Mire a hold feljött, akkorra be volt kaparva a vendéglátó gazda fiától és a három kutyájával. Tüzet raktak a sírra ganéból, s megsütötték a szalonnájukat. Jóízűen megvacsoráztak.

– No, e megvan – mondta a veres juhász –, akkor ballagjunk.

Megindította a nyáját, a háromszáz juh elindult a pusztán, de nehezen indult meg, mert már szerettek volna éccakázni. Nem értették, hogy miért kell éhomra tovább sétálni a nagyságos pusztán. De ha kell, csak mentek. Utánuk ballagdogált a négy szamár meg a két sebesült komondor.

A két juhász nyugalmasan lépdelt megettük.

B) Franz Kafka: Az átváltozás (részlet)

Alighogy beért szobájába, az ajtót sietve becsukták, rátolták a reteszt és bezárták. A háta mögött csapott hirtelen lármától úgy megrémült, hogy lábacskaí megroggyantak. Húga sietett ennyire. Már állva várt ott, s most könnyű lábbal és azonnal ugrott. Gregor nem is hallotta lépteit közeledni, csak a »Végre!« kiáltást a szülők felé, mikor a zárban megfordította a kulcsot.

»És most?« – kérdezte magától Gregor és körülnézett a sötétben. Nemsokára rájött, hogy egyáltalán nem bír megmozdulni. Nem csodálkozott rajta, sőt inkább azt látta természetellenesnek, hogy mostanáig egyáltalán mozogni tudott ezeken a vékony lábacskaíkon. Egyébként aránylag jóleső érzés fogta el. Egész testében voltak ugyan fájdalmai, de úgy érezte, mintha lassanként egyre gyengülének és gyengülének és végül teljesen elmúlnának. A rothadt almát a hátában és körülötte a gyulladást, amelyet egészen ellepett a puha por, már alig érezte. Családjára megindultsággal és szeretettel gondolt vissza. Véleménye arról, hogy el kell tűnnie, ha lehet, még határozottabb volt, mint húgáé. Az üres és békés elgondolkodásnak ebben az állapotában maradt, amíg a toronyóra a hármát elütötte. A virradat kezdetét az ablak előtt még megélte. Ekkor feje akarata ellenére lehanyatlott, és orrlikaiból gyengén áradt ki utolsó lehelete.

Amikor kora reggel megjött a takarítónő – túlradó erejében és nagy sietségében, akárhányszor figyelmeztették is, úgy becsapta az ajtókat, hogy megérkezése után a lakásban nyugodt alvásról többé nem lehetett szó – szokásos rövid látogatásakor Gregornál először semmi különöset nem vett észre. Azt hitte, szándékosan fekszik ilyen mozdulatlanul és a sértődöttet játssza; a takarítónő feltételezte, hogy megvan a magához való esze. Éppen kezében volt a hosszú seprű, megpróbálta vele az ajtóból Gregort egy kicsit megcsiklandozni. Mikor ez sem járt eredménnyel, méregbe gurult és egy jót lökött Gregorba és csak akkor figyelt fel, amikor minden ellenállás nélkül odábtolta a helyéről. Amikor csakhamar felismerte a valódi tényállást, nagyot nézett, füttyentett egyet, de nem sokáig tétovázott, hanem felrántotta a hálószoba ajtaját és hangos szóval belekiáltott a sötétbe:

– Nézzenek csak ide, megdöglött: ott fekszik és annak rendje és módja szerint megdöglött!

(Boldizsár Iván fordítása)

Karikázza be a választott cím betűjelét!

A) A dolgozat címe: Ember — állat — állatember

(Irodalmi fogalmazás Móricz Zsigmond Barbárok című novellájának részlete alapján)

Szemponatok (Állításait idézetekkel támassza alá!):

- Helyezze el a művet az író alkotói korszakában, ismertesse parasztábrázolásának újszerűségét!
- Helyezze el a részletet a cselekménymenetben! Mutassa be a kettős gyilkosság megjelenítését! Ismertesse a tett okát!
- Vizsgálja meg a kutya viselkedését! Fogalmazza meg az írói ábrázolás szándékát!
- A novella egészének ismeretében bizonyítsa, hogy az író által ábrázolt barbár világban is ember maradhat az ember! Korunk barbárai — aktualizálja a kérdést!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és nyelvi megformálásra!

A dolgozat terjedelme: 400–700 szó.

B) A dolgozat címe: Az önkeresés útjai az elidegenedés világában

(Irodalmi fogalmazás Kafka Az átváltozás című elbeszélésének részlete alapján)

Szemponatok (Állításait idézetekkel támassza alá!):

- Helyezze el a részletet a novella cselekménymenetében, ismertesse az előzményeket és a következményeket!
- Gregort jellemezve fogalmazza meg, miért következett be átváltozása!
- Bizonyítsa, hogy Gregor — környezetével ellentétben — a féreglétben igazi, értékes, szeretni képes emberré változott!
- Az elidegenedés világában mindannyian átváltozhatunk, elveszíthetjük emberi lényegünket. Mit tehetünk? Fejtse ki véleményét a témáról!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és nyelvi megformálásra!

A dolgozat terjedelme: 400–700 szó.

ÜRES OLDAL

ÜRES OLDAL